



B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 19 | Eikev | Sicha 3

(1) פרשתינו י', א'

בַּעֵת הַהוּא אָמַר יְהוָה אֵלַי פְּסֹל־לָךְ שְׁנֵי-לוּחֹת אֲבָנִים כְּרֵאשֵׁימִים וְעֹלָה אֵלַי הִהָרָה וְעָשִׂיתָ לָךְ אָרוֹן עֹץ:

At that time, the Lord said to me, "Hew for yourself two stone tablets like the first ones and come up to Me onto the mountain, and make for yourself a wooden ark,

(2) נדרים ל"ח, א'

אָמַר רַבִּי חֲמַא בְּרַבִּי חֲנִינְא לֹא הָעֵשִׂיר מַשָּׂה אֶלָּא מְפֹסֻלְתָּן שָׁל לוּחֹת שְׁנַאמַר פְּסֹל לָךְ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרֵאשֵׁימִים פְּסֹלְתָן שְׁלָךְ יְהֵא

§ Rabbi Hama, son of Rabbi Hanina, said: Moses became wealthy only from the waste remaining from hewing the Tablets of the Covenant, as it is stated: "Hew for you two tablets of stone like the first" (Exodus 34:1). "Hew for you" means that their waste shall be yours. As the tablets were crafted from valuable gems, their remnants were similarly valuable.

(3) בבא קמא קי"ט, א' משנה

מתני' מוכין שהכובס מוציא הרי אלו שלו והסורק מוציא הרי אלו של בעה"ב כובס נוטל ג' חוטין והן שלו יתר מכן הרי אלו של בעה"ב אם היה שחור ע"ג הלבן נוטל את הכל והן שלו

MISHNA: Strands of wool that the launderer removes from the garment belong to him, as it can be assumed that the customer is uninterested in them, but strands that the carder, i.e., one who prepares wool for use as a textile, removes belong to the customer, as it is assumed that the customer would want them, since the carder often removes a significant number of strands. A launderer takes three threads that were inserted at the edge of a garment, and they are his, but with regard to more threads than this, these additional threads belong to the customer. If these were black threads on a white garment, he takes all of them and they are his. As the removal of the threads improves the appearance of the garment, the customer does not want them.

החייט ששייר את החוט כדי לתפור בו ומטלית שהיא ג' על ג' הרי אלו של בעה"ב מה שהחרש מוציא במעצד הרי אלו שלו ובכשיל של בעל הבית ואם היה עושה אצל בעה"ב אף הנסרים של בעה"ב:

In the case of a tailor who left enough thread attached to the cloth that it could be used in order to sew with it, or if there was a patch of cloth that is three fingerbreadths by three fingerbreadths left from the cloth given to the tailor by the customer, these items belong to the customer. That which a carpenter removes with an adze belongs to him, because an adze removes only small shavings of wood, which the customer is uninterested in; but what he removes with an ax [*uvakashi*] belongs to the customer. And if he was doing his work in the domain of the customer, then even the sawdust belongs to the customer.

4 רש"י

של בעל הבית - שדבר חשוב הוא ולא מחיל: **בכשיל** - קרדום ומפיל שפאין גסין: **נסורת** - אפי' דק דק היוצא מתחת המקדח שהיא דק מאד של בעל הבית ורישא בקבלן שקיבל לבנות הבית בדמים קצובים:

5 גמרא

ואם היה עושה אצל כו': ת"ר מסתתי אבנים אין בהם משום גזל מפסגי אילנות מפסגי גפנים מנקפי היגי מנכשי זרעים ועודרי ירקות בזמן שבעה"ב מקפיד עליהם יש בהן משום גזל אין בעל הבית מקפיד עליהן הרי אלו שלו

The mishna teaches: And if he was doing his work in the domain of the customer, then even the sawdust belongs to the customer. The Sages taught in a *baraita* (*Tosefta* 11:18): Stone chisels are not in violation of a transgression due to the prohibition against robbery if they take the leftover chips of rock. Furthermore, with regard to those who prune trees, those who prune vines, those who trim shrubs, those who weed plants, and those who hoe vegetables, the *halakha* is dependent upon the owner's inclination: When the owner is particular about the plant trimmings, the workers are in violation of a transgression due to the prohibition against robbery if they take the trimmings, but if the owner is not particular about them, then these items belong to the workers.

6 רשימת דברי אדמו"ר מהר"ש

מסתתי אבנים אין בהם משום גזל. וצריך להבין, אם כן מה אמר ליה הקדוש ברוך הוא למשה פסל לך מאחר שאין בהם משום גזל ופירוש מפני שהם הפקר ואינם שייכים להבעלים והאומן קרוב יותר לזה ואם כן למה צריך להיות פסל לך. אך שם סנפירין וכאן אמר אבנים סתם אבל שם היה אבן טוב.

(והגם שלגבי למעלה אינו תופס מקום אפילו אבן טוב. זה שאל הרשב"ץ. והשיב) הרי עשאו למטה. דבאותן שלמעלה לא היה פסולת.

7 תנחומא פרשתינו ט'

רבי לוי ורבי יוחנן אומר, מהיכן פסלן. אחד אומר, מתחת כסא הכבוד פסלן. ואחד אומר, מתוך אהלו ברא לו מחצב ומשם חצב שני לוחות אבנים ונטל את הפסלת ומשם העשיר, שהיו של סנפירין.

Rabbi Levi and Rabbi Yochanan say, "From where did he carve them?" One [answered], "From under [God's] throne of glory." And the other said, "[God] created a quarry in the midst of his tent, and he quarried two tablets of stone from there. And he took the remnants from there and he became wealthy from there, since they were from sapphire."

8 פרשתינו י', ג'

ואַעַשׂ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וְאַפְסָל שְׁנֵי לַחֹת אֲבָנִים כְּרֵאשֵׁיגִים וְאַעַל הַהָרָה וְשָׁנִי הַלַּחֹת בְּיָדַי:

So I made an ark of acacia wood, and I hewed two stone tablets like the first ones, and I ascended the mountain, with the two tablets in my hand."

ב

9 חולין קל"ט, א'

שמואל אמר כל היכא דאיתיה בבי גזא דרחמנא איתא דכתיב (תהלים כד, א) לה' הארץ ומלואה וכן אמר ר' יוחנן במקדיש תרנגולתו לבדק הבית ומרדה אמר ליה רבי שמעון בן לקיש וכיון שמרדה פקעה ליה קדושתה אמר ליה בבי גזא דרחמנא איתא דכתיב לה' הארץ ומלואה

And Shmuel could have said: Though it has rebelled, the chicken retains its sanctity, since wherever it is, it is in the treasury [*bei gazza*] of the Merciful One, as it is written: "The earth is the Lord's, and its fullness thereof" (Psalms 24:1). And so Rabbi Yohanan says that the mishna is referring to a case where one consecrated his chicken for Temple maintenance, and the chicken then rebelled. Rabbi Shimon ben Lakish said to him: But once it rebels, its sanctity is abrogated. Rabbi Yohanan said to him: Wherever it is, it is in the treasury of the Merciful One, as it is written: "The earth is the Lord's, and its fullness thereof."

10 סמ"ע חושן משפט סימן שנ"ח, סימן קטן י"ד

כשעושה בבית בע"ה דאז אין טורח וקפיד ב"ה אפי' אשפאים דקים

11 רמב"ם סוף הלכות איסורי מזבח

וימאחר שכלן כשרין למנחות למה נמנו. כדי לידע יפה שאין למעלה ממנו והשוה והפחות שהרוצה לזכות עצמו יכף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה המשבח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו. הרי נאמר בתורה (בראשית ד-ד) "והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע ה' אל הבל ואל מנחתו". והוא הדין בכל דבר שהוא לשם האל הטוב שיהיה מן הנאה והטוב. אם בנה בית תפלה יהיה נאה מבית ישיבתו. האכיל רעב יאכיל מן הטוב והמתוק שבשלהנו. כסה ערם יכסה מן היפה שבכסותו. הקדיש דבר יקדיש מן היפה שבנכסיו וכן הוא אומר (ויקרא ג-טז) "כל חלב לה" וגו':

Since all of these categories of oil are acceptable, why were they listed as separate categories? So that one would know the superior category that nothing surpasses, those which are equal, and those which are inferior. In this way, one who desires to gain merit for himself, subjugate his evil inclination, and amplify his generosity should bring his sacrifice from the

most desirable and superior type of the item he is bringing. For it is written in the Torah [Genesis 4:4]: "And Abel brought from his chosen flocks and from the superior ones and God turned to Abel and his offering."

The same applies to everything given for the sake of the Almighty who is good. It should be of the most attractive and highest quality. If one builds a house of prayer, it should be more attractive than his own dwelling. If he feeds a hungry person, he should feed him from the best and most tasty foods of his table. If he clothes one who is naked, he should clothe him with his attractive garments. If he consecrates something, he should consecrate the best of his possession. And so [Leviticus 3:16] states: "All of the superior quality should be given to God."

(12) תוספות יום טוב סוף בבא קמא

דכולה מלתא תליא במקום המלאכה אם היא אצל בעה"ב קפיד בעה"ב על הכל

(13) שבת ע"ז, ב'

אמר רב יהודה אמר רב: קל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה.

On the subject of sores, the Gemara cites a statement referring to one of the methods for healing a sore. Rav Yehuda said that Rav said: Everything that the Holy One, Blessed be He, created in His world, He did not create anything for naught.

ד

(14) טור חושן משפט סימן שנ"ח

מוכין שהכובס מוציא כשרוחץ הבגד אין בע"ה מקפיד עליהן והן שלו אבל אותן שמוציא הסורק כשסורק הבגד בקוצים הרבה הן ומקפיד הבע"ה עליהן ואסור לקנות ממנו. דרך אורגי בגדים לארוג בשפת הבגד ג' חוטין והן של הכובס כי דרכו ליטלן ואם הן יותר מג' כולן לבע"ה ואם הן ממין אחר כגון שחור על גבי לבן אפילו הן יותר מג' הן של הכובס. אין לוקחין מהגרדי לא אירין ולא נימין ולא שירי פקעיות אבל לוקחין ממנו בגד ואפי' הוא מנומר וטווי או ארוג אפילו אינו טווי. ואין לוקחין מהצבע (ס"א מהגרדי) לא אותות ולא דוגמאות ולא תלושין של צמר אבל לוקחין מהן בגד וצמר צבוע. מה שהעבדן חותך מהעור להשוותו הוא של ב"ה ואסור לקנות ממנו אבל גיזה העולה משטף המים הוא שלו. החייט ששייר מהחוט מלוא מחט וחוך למחט כמלוא מחט וכן אם שייר מהמטלית כשחותכין אותו להשוותו שלש אצבעות הן של ב"ה פחות מכן הוא שלו. נסורת שהחרש מוציא במעצד וכן היוצא מתחת המקדח ומתחת הרהיטני והנגרר במגירה הוא שלו ומה שמוציא בכשיל וכן הנפסק במגירה הוא של בע"ה ודוקא כשקבלו לעשות בביתו אבל אם עושה בבית בע"ה הכל לבעל הבית. מסתתי אבנים ומפסגי אילנות ומפסקי גפנים ומנקפי זיתים ומנכשי זרעים ועודרי ירקות בזמן שבע"ה מקפיד עליהן איסורין משום גזל אין בע"ה מקפיד עליהם אין בהם משום גזל כתב הרמב"ם ובכל הדברים הללו וכיוצא בהן הולכין אחר מנהג המדינה:

15) תוספתא סוף בבא קמא

מסתתי אבנים מפסקי גפנים מנקפי הגין מנכשי זרעים בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן אסורים משום גזל אין בעל הבית מקפיד עליהן מותרין משום גזל השוכר את הפועל לנקף עמו בהגין ולזמר עמו במזמרות מקום שנהגו להיות שלו הרי אלו שלו של בעה"ב הרי אלו של בעל הבית ואין משנין ממנהג המדינה.

16) רש"י בבא קמא קי"ט, א'

מתני' הכובס מוציא - מבגד צמר דבר מועט על ידי שטיפה ואין הבע"ה מקפיד ומן הדין הן שלו והמקפיד לא הוי קפידא:

ה

17) ספר הכריתות ומהרי"ק

תוספתא היא שנתוספה על המשנה לפיכך אינה כתובה לא בלשון תניא ולא בלשון תנו רבנן כו' שהתוספות הם שבדר רבי חייא בפני רבי והיה אומר לו כתוב כך וכך והיינו דאמרין רבי לא שנאה ר' חייא מנין לו, וברייתות הם משניות שנאמר שלא מדעת רבי חוץ ממדרשו כו'.

18) עץ חיים בהקדמה לפירוש המשניות

וכך חברו ר' חייא ור"א וחכמים אחרים, ברייתות רצונו לומר לשון ברא חוץ שנאמרו חוץ למדרשו של רבי.

19) הרמב"ם בהקדמתו לספר יד החזקה

וְלָמָּה עָשָׂה רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ כֵּן, וְלֹא הֵנִיחַ הַדְּבָר כְּמוֹת שֶׁהָיָה – לְפִי שֶׁרָאָה שֶׁהַתְּלִמִּידִים מִתְּמַעְטִים וְהוֹלְכִים, וְהַצְרוֹת מִתְחַדְּשׁוֹת וּבָאוֹת, וּמִמְלַכֶּת הַרְשָׁעָה פּוֹשְׁטָת בְּעוֹלָם וּמִתְגַּבְּרֶת, וְיִשְׂרָאֵל מִתְגַּלְגְּלִים וְהוֹלְכִים לְקִצּוֹת: חֵבֶר חִבּוֹר אָחָד לְהִיּוֹת בְּיַד כָּלֵם, כְּדִי שֶׁיִּלְמְדוּהוּ בְּמַהֲרָה וְלֹא יִשְׁכַּח; וְיֵשֵׁב כָּל יְמֵיו הוּא וּבֵית דִּינּוֹ, וְלִמַּד הַמְּשֻׁנָּה בְּרַבִּים.

But why did our Holy Master thus, and did not leave the matter as it was heretofore? Because he observed that the number of students continued to decrease, whereas the volume of oppression continued to increase with renewed strength; that the Roman Empire continued to spread out its boundaries in the world and conquer, whereas Israel continued to drift aimlessly and follow extremes, he, therefore, compiled one book, a handy volume for all, so that they may study it even in haste and not forget it. And his whole lifetime, he sat together with the members of his tribunal and gave public instruction in the Mishna.

20) נח י"א, ג'

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ הֲבֵה נִלְבְּנָה לְבָנִים וְנִשְׂרָפָה לְשִׂרְפָּה וְתָהִי לָהֶם הַלְבֵּנָה לְאֶבֶן וְהַחֲמֵר הֵיךָ לָהֶם לְחֹמֶר:

And they said to one another, "Come, let us make bricks and fire them thoroughly"; so the bricks were to them for stones, and the clay was to them for mortar.

21) רש"י

לבנים: שאין אבנים בבבל, שהיא בקעה:

bricks: Because there are no stones in Babylon, which is a valley.

(22) פרשתינו, ח', ט'

אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בַמִּסְכָּנֹת תֹאכַל-בֶּהָ לֶחֶם לֹא-תִחַסֵּר כֹּל בָּהָ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִנֶיהָ בְרִזָּל וּמֵהַרְרֵיהָ תִחְצַב נְחֹשֶׁת:

a land in which you will eat bread without scarcity, you will lack nothing in it, a land whose stones are iron, and out of whose mountains you will hew copper.

I

(23) שלח ט"ו, ל"ה

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה מוֹת יוּמַת הָאִישׁ רְגוּם אֹתוֹ בָּאֲבָנִים כָּל-הָעֵדָה מִחוּץ לַמַּחֲנֶה:

The Lord said to Moses, The man shall be put to death; the entire congregation shall pelt him with stones outside the camp.

(24) מסעי ל"ג, ה'

וַיִּסְעוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵרַעַמְסֵס וַיִּחַנוּ בְּסֻכּוֹת:

The children of Israel journeyed from Rameses and camped in Succoth.

ז

(25) ראש השנה, ז', א'

וַיַּחֲדֵד שְׁהַתְּנִיד בְּמִשְׁלוֹ — כְּשֵׁרִין, בְּלֶבֶד שְׂיִמְסְרֵם לְצַבּוֹר.

If a private individual volunteered to bring the communal offerings from his own property, they are fit for the altar, provided that he transfers them over to the community.

פְּשִׁיטָא! מַהוּ דְתִימָא: לִיחֻוּשׁ שְׂמָא לֹא יִמְסְרֵם לְצַבּוֹר יָפָה יָפָה, קָא מְשַׁמַּע לֵן.

The Gemara asks: It is obvious that one may donate of his own property to the community, provided that he transfers it to the community in the proper manner. The Gemara answers: Lest you say that we should be concerned that perhaps he will not transfer them over to the public without reservation, and in his heart he will hold on to them as his own, therefore the *baraita* teaches us that this is not a matter of concern.

(26) נדרים ל"ח, א'

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא לֹא נִיתְּנָה תּוֹרָה אֶלָּא לְמֹשֶׁה וּלְזַרְעוֹ שְׁנַאֲמַר כְּתוּב לָךְ פָּסַל לָךְ מָה פָּסוּלִיתָן שְׁלָךְ אִף כְּתוּב שְׁלָךְ מֹשֶׁה נִהַג בָּהּ טוֹבַת עֵין וּנְתַנָּה לְיִשְׂרָאֵל וְעָלְיוֹ הַכְּתוּב אֹמֵר טוֹב עֵין הוּא יְבָרַךְ וְגו'

Rabbi Yosei, son of Rabbi Hanina, said: The Torah was given initially only to Moses and his descendants, as it is stated: "Write for you" (Exodus 34:27), and it is also stated: "Hew for you" (Exodus 34:1), meaning: Just as their waste is yours, so too their writing is yours. However,

Moses treated the Torah with generosity and gave it to the Jewish people. And about him, the verse says: “He that has a bountiful eye shall be blessed, as he gives of his bread to the poor” (Proverbs 22:9).

מתיב רב חסדא ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם ואותי צוה ואני לכם ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים
כאשר צוה ה' אלהי אותי צוה ואני לכם

Rav Hisda raised an objection from the verse that states: “And the Lord commanded me at that time to teach you statutes and laws” (Deuteronomy 4:14). This indicates that Moses was commanded to teach Torah to the Jewish people from the outset. The Gemara answers: The verse means: And the Lord commanded the Torah to me, Moses, and I, on my own initiative, decided to teach you its statutes and laws. The Gemara cites an additional verse proving that God commanded to teach the Jewish people from the outset: “Behold, I have taught you statutes and laws, as the Lord my God commanded me” (Deuteronomy 4:5). The Gemara answers: The Lord commanded the Torah to me, Moses, and I decided to teach you statutes and laws.

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת לשירה לחודה למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל אלא פילפולא
בעלמא

The Gemara cites an additional verse: “Now therefore write this song for you, and teach it the children of Israel” (Deuteronomy 31:19). Apparently, Moses was commanded to teach the Torah to the Jewish people. The Gemara answers: The verse is referring to the song of *Ha'azinu* (Deuteronomy 31) alone and not to the rest of the Torah. The Gemara asks: But the continuation of that cited verse: “That this song may be a witness for Me among the children of Israel” (Deuteronomy 31:19), indicates that the reference is to the entire Torah, in which the mitzvot are written. Rather, the Torah was given from the outset to all of the Jewish people, and when Rabbi Yosei, son of Rabbi Hanina, said that the Torah was given exclusively to Moses, he was referring merely to the profound analysis of the Torah. Moses opted to teach it to the people on his own initiative.

27) חינוך מצוה רכ"ט

מדיני המצוה. מה שאמרו זכרונם לברכה (סנהדרין נז א) שאסור דאוריתא לגזל אפילו כל שהוא. אבל לאו דלא תגזל אינו חל אלא בשוה פרוטה, כי התורה לא תחייב אלא בדבר שהוא ממון, ופחות משהו פרוטה אינו נקרא ממון. אבל מכל מקום אסור הוא דבר תורה, כמו חצי שיעור שאין לוקין עליו והוא אסור דאוריתא.

From the laws of the commandment is that which they, may their memory be blessed, said (Sanhedrin 57a) that it is forbidden from Torah writ to rob even the smallest amount. But the negative commandment of "you shall not rob" only applies to the value of a small coin (perutah), since the Torah only makes liable [here] for something that is money; and less than

the value of a small coin is not called money. But nonetheless, it is forbidden from Torah writ - like half a measure, for which we do not administer lashes, but it is [still] a Torah prohibition.

(28) רמב"ם הלכות גניבה פרק א', הלכה ב'

אָסוּר לְגַנֵּב כֹּל שֶׁהוּא דִּין תּוֹרָה. וְאָסוּר לְגַנֵּב דְּרָךְ שְׁחוּק אוֹ לְגַנֵּב עַל מְנַת לְהַחְזִיר אוֹ עַל מְנַת לְשַׁלֵּם הַכֹּל אָסוּר שְׁלֵא יִרְגִיל עֲצָמוֹ בְּכָךְ:

The Torah prohibits stealing even the slightest amount. It is forbidden to steal as a jest, to steal with the intent to return, or to steal with the intent to pay. All is forbidden, lest one habituate oneself to such conduct.

ח

(29) המשך תרס"ו עמוד פ"ו ואילך

"שהלוחות הראשונות היו כולו פנים... אבל בלוחות האחרונות ... בכללות התורה יש בחינת פנים ואחור"

(30) רא"ש נדרים ל"ח, א'

פלפולא בעלמא. הבנה וחרירות והיינו כתבן שלך כי כל החכמה והשכל רמוזים בכתב התורה בצורות האותיות:

(31) ר"ן נדרים ל"ח, א'

פלפולא בעלמא - נתן לו למשה והוא נהג בו טובת עין לישראל:
